

Datum
2022-11-20
Vår referens
Linda Hassel
Strateg
linda.hassel@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Miljödepartementet - Promemorian Näringslivets klimatomställning PM2022:10, Myndigheten för tillväxtpolitiska analyser och utvärderingar STK-2022-1165

Sammanfattning

Miljödepartementet har remitterat promemorian Näringslivets klimatomställning PM2022:10, myndigheten för tillväxtpolitiska analyser och utvärderingar. Rapporten utgör ett underlag inför den kommande klimatpolitiska handlingsplanen. Ärendet har remitterats till miljönämnden, stadsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden. Malmö stad ser positivt på förslagen i promemorian och anser det särskilt viktigt att prioritera energiförsörjningen. Stadskontoret föreslår kommunstyrelsen att godkänna förslag till yttrande.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Miljödepartementet.

Beslutsunderlag

- Beskrivning av förslag och rekommendationer - En strukturerad redovisning av varje förslag och rekommendation som huvudrapporten presenterar
- Promemorian Näringslivets klimatomställning PM2022:10
- Remiss från Miljödepartementet - Promemorian Näringslivets klimatomställning PM2022:10, Myndigheten för tillväxtpolitiska analyser och utvärderingar
- Följebrev Remiss från Miljödepartementet - Promemorian Näringslivets klimatomställning PM2022:10, Myndigheten
- Remissvar från miljönämnden
- Remissvar från stadsbyggnadsnämnden
- Stadsbyggnadsnämnden beslut 221027 § 325
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 221128 Remiss från Miljödepartementet - Promemorian Näringslivets klimatomställning PM2022:10, Myndigheten för tillväxtpolitiska analyser och utvärderingar
- Remissvar från tekniska nämnden
- Beslut tekniska nämnden beslut 221027 § 265

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2022-11-28

Kommunstyrelsen 2022-12-07

Beslutet skickas till

Miljödepartementet

Miljönämnden

Stadsbyggnadsnämnden

Tekniska nämnden

Stadskontoret, avdelningen omvärld- och näringsliv

Ärendet

Miljödepartementet har remitterat promemorian Näringslivets klimatomställning PM2022:10, myndigheten för tillväxtpolitiska analyser och utvärderingar. Rapporten utgör ett underlag inför den kommande klimatpolitiska handlingsplanen. I rapporten presenteras analyser och förslag till styrmedel och andra åtgärder som ska bidra till näringslivets klimatomställning. Rapporten omfattar totalt 47 förslag och rekommendationer vilka huvudsakligen består i utredningar som regeringen bör genomföra. Rapportens första del fokuserar på förslag och rekommendationer inom sektorsområdena: elektrifiering, markanvändning, konstruktion och bostäder, industrin, förbränning av plast samt arbetsmaskiner. Därefter lyfts förslag och rekommendationer kopplade till EU-politik, finansiering, offentlig upphandling, kompetensförsörjning och utvidgade processer för lärande.

Rapportens hinderanalys och förslag är framtagna med utgångspunkten att koldioxidprissättning behöver utgöra motorn i klimatpolitiken. Denna miljöekonomiska teori innebär att så länge den privatekonomiska kostnaden för utsläpp är lägre än den samhällsekonomiska kostnaden bedöms utsläppen av koldioxid vara högre än vad som är samhällsekonomiskt optimalt.

De hinderanalyser som genomförts inom det aktuella uppdraget visar på en komplex mix av barriärer som näringslivets aktörer möter. Samhällets elektrifiering och ökad klimatambition inom EU anges skapa konsekvenser och emellanåt oklara förutsättningar för näringslivets klimatomställning.

Nedan följer ett urval av åtgärder från promemorian

Utred ett tvådelat ersättningsystem vid etablering av ny kraft

Förslaget består i att tillsätta en utredning om ett tvådelat ersättningsystem till det civila lokalsamhället (bygden) och kommunen. Utredningen ska vara teknikneutral och gynna alla hållbara och fossilfria elproduktionstekniker. Förslaget kompletterar på så sätt den pågående utredningen om stärkta incitament för utbyggd vindkraft.

Utred styrmedel som underlättar användning av spillvärme

Förslaget består i att ge lämplig myndighet i uppdrag att utreda hur man bäst undanröjer hinder för att öka incitamenteten att ta tillvara spillvärme från olika typer av anläggningar med stor energianvändning. Exempel är anläggningar som producerar vätgas eller biodrivmedel.

Utred omvända auktioner för ökad kolsänka

Förslaget består i att tillsätta en utredning om omvända auktioner kan användas som styrmedel för att öka kolinlagringen i skog-, åker- och betesmark. Syftet är att utveckla förslag till hur omvända auktioner kan användas för att skapa ekonomiska incitament för ökad kolinlagring.

Utred styrmedelspaket för långsiktigt hållbart jordbruk

Förslaget består i en utredning om styrmedelspaket för ett långsiktigt hållbart och klimateffektivt jordbruk som beaktar andra miljömål och samhällsmål och ser till helheten vad det gäller både nationella och globala utsläpp. Utredningen bör även analysera hur klimat- och luftpåverkan från produktionen kan minska samtidigt som man optimerar livsmedelsförsörjningen och övriga nyttor som jordbruket bidrar till i form av exempelvis kolinlagring, öppna landskap, biologisk mångfald, sysselsättning på landsbygd och råvara till bioekonomin.

Utred institutionella hinder för klimateffektivt nyttjande av befintligt byggbestånd

Förslaget syftar till att hantera eventuella brister i nuvarande regelverk som idag försvårar finansiering av energieffektiviserande åtgärder. Befintliga lagar och praxis motverkar på olika sätt möjligheten att nyttja de byggnader som redan finns på mest effektiva sätt.

Slopa elskattenedsättning för datahallar

Förslaget avser att göra det mer ekonomiskt intressant att genomföra energieffektiviseringar för att minska elanvändningen i datahallar och därmed gynna samhället i stort.

Utred CCU-teknikens roll i energisystemets omställning med avseende på klimatnytta, försörjningstrygghet och konkurrenskraft

Förslaget innebär att Energimyndigheten får i uppdrag att utreda och beskriva hur CCU kan bidra till omställningen av näringslivet. Förslagets syfte är att få i gång implementeringen av tekniken och samtidigt hantera den osäkerhet som fortsatt råder för dess roll och funktion i omställningen och klimatarbetet.

Samordning inom Regeringskansliet för bättre effekt av olika initiativ

Förslaget är att skapa en ökad samordning inom Regeringskansliet av regeringsuppdrag, stödsystem och olika initiativ riktade mot myndigheter, näringsliv och finansmarknaden.

Utarbeta en nationell plattform för hållbar finansiering – en väg in

Förslagets syfte är att etablera en myndighetsledd nationell plattform för hållbar finansiering under vilken initiativ riktade mot finansmarknaden och näringslivets klimatomställning kan samlas.

Tillsätt en myndighetsledd hubb/ beställarnätverk för upphandling av cement, betong och alternativ

Förslagets syftet är att påverka den svenska marknaden för cement och betongprodukter. Ungefär 35–40 procent av den svenska cementproduktionen går till offentliga bygg- och anläggningsprojekt med Trafikverket, kommuner och regioner som viktiga slutkunder. En hubb kan möjliggöra att fler börjar använda sig av upphandlingskrav för innovation som kan minska klimatpåverkan från cement och betong i högre grad än idag.

Tillämpa verktyg för att uppskatta utsläpp från markeexploatering i tillståndsprocesser

Rekommendationen är att använda och utveckla de verktyg som finns tillgängliga för att uppskatta utsläppen från markanvändning i tillståndsprocesser. Utifrån de underlag som hittills

har tagits fram kan ett mer enhetligt verktyg utvecklas. Verktögen kan då även användas som planeringsunderlag på kommunal eller regional nivå, säkerställa livsmedelsproduktion och att jordbruksmark inte exploateras i strid med miljöbalkens regler.

Ärendet har remitterats till miljönämnden, stadsbyggnadsnämnden (särskilt yttrande (SD)) och tekniska nämnden. Miljönämnden har avböjt att svara på grund av kort handläggningstid.

Stadsbyggnadsnämndens yttrande

”Tillväxtverkets PM2022:10, *Näringslivets klimatomställning* är en analys av näringslivets klimatomställning och dess behov för att ytterligare skynda på omställningsarbetet, visar på ett stort engagemang för klimatomställningen i näringslivssektorn, vilket är glädjande.

Stadsbyggnadsnämnden kan dock konstatera att få av de förslag och rekommendationer som lyfts fram har någon direkt koppling till nämndens verksamhet då förslagen och rekommendationerna i första hand berör nationell lagstiftning eller andra internationella förutsättningar som är specifika för respektive näringssektor.

När det gäller förslag och rekommendationer som kan få bäring på stads- och energiplaneringen vill stadsbyggnadsnämnden lyfta fram de förslag som nämnden anser ha stor betydelse för det pågående klimatomställningsarbetet.

Stadsbyggnadsnämnden ansvarar bland annat för Malmö stads kommunala energiplan genom Energistrategi för Malmö 2022–2030. Av strategin framgår att staden behöver säkra den lokala energiförsörjningen genom exempelvis ökad lokal energiproduktion. I PM2022:10 föreslås bland annat en utredning om ett tvådelat ersättningsystem till det civila lokalsamhället (bygden) och kommunen vid etablering av ny kraft (förslag nr 1) samt ett förslag om att utreda styrmedel som underlättar användning av spillvärme från exempelvis anläggningar som producerar vätgas eller biodrivmedel (förslag nr 2). Nämnden vill påpeka att dessa förslag bör prioriteras då det i rådande energikris och omvärldsläge är av största vikt att de möjligheter till lokal energiproduktion och energiåtervinning som finns tillgängligt tas tillvara på för att säkerställa de energibehov som följer av klimatomställningen. Av samma anledning anser stadsbyggnadsnämnden att förslaget om att slopa elskattenedsättningen för datahallar (förslag nr 15), för att motivera energieffektiviseringar av datahallar, också bör prioriteras då datahallar är storkonsumenter av el och belastar den lokala elförsörjningen.

I pm:et föreslås även att en utredning tillsätts för att öka energieffektiviseringen av det befintliga byggnadsbeståndet. Nämnden delar uppfattningen om att det behövs ytterligare incitament för att få till nödvändig omsorgsfull renovering och energieffektivisering av det befintliga beståndet och ser därför mycket positiv på förslaget.

När det gäller förslaget om att utreda CCU-teknikens (Carbon Capture and Utilisation) roll i energisystemets omställning med avseende på klimatnytta, försörjningstrygghet och konkurrenskraft (förslag nr 16) vill stadsbyggnadsnämnden bekräfta önskemålet samt stärka behovet av att en sådan utredning kommer på plats. Infångning och lagring av koldioxid via tekniker som Carbon Capture and Storage (CCS) och Carbon Capture and Utilisation (CCU) bedöms vara viktiga och avgörande möjliggörare för att även kommunerna ska kunna nå sina

lokala klimatmål. Teknikerna är tillgängliga redan idag men det finns hinder som i dagsläget förhindrar implementeringen av tekniken.

När det gäller markanvändningens roll för näringslivets klimatomställning konstateras att det sker en betydande kolinlagring i framförallt träd, växter, mark och träprodukter och att utsläpp sker från skogsavverkning, naturlig avgång, åker-, betes- och våtmark och i samband med förändrad markanvändning till följd av exploatering av mark vid exempelvis anläggande av vägar och kraftledningar samt vid urban bebyggelse. Trots det saknas analys av vilken roll förändrad markanvändning till följd av exploatering av mark har och endast ett förslag är kopplat till exploatering av mark. Stadsbyggnadsnämnden vill därför poängtera att rekommendationen om att tillämpa de befintliga verktygen för att uppskatta utsläpp från markexploatering i tillståndprocesser (rekommendation nr 46) bör uppgraderas till ett konkret förslag. Utifrån de underlag som hittills har tagits fram kan ett mer enhetligt verktyg utvecklas. Verktygen kan då bli ett viktigt planeringsunderlag både på kommunal och regional nivå.

Eftersom Malmö är en av de svenska städer som riskerar att påverkas kraftigast av stigande havsnivåer önskar Stadsbyggnadsnämnden påtala att Sverige undertecknat Parisavtalet och åtagit sig att verka för att de mål som avtalet slår fast ska vara möjliga att nå. Med nuvarande åtgärder riskerar Sverige att misslyckas (*Naturvårdsverkets underlag till klimatredivisning enligt klimatlagen, mars 2022*) med sina åtaganden och mot bakgrund av detta menar Stadsbyggnadsnämnden att det är orimligt att svenska staten inte engagerar sig i det faktum att det idag är den enskilde fastighetsägaren som ensam har ansvar för framtida åtgärder för att skydda sin fastighet mot havshöjningar. Konsekvenserna av detta blir således att enskilda fastighetsägare kan tvingas kompensera för statens misslyckande med att nå de mål som Parisavtalet deklarerar.

Tekniska nämndens yttrande

”Tekniska nämnden kan konstatera att få av de förslag och rekommendationer som lyfts fram har någon direkt koppling till nämndens verksamhet eftersom förslagen och rekommendationerna i första hand berör nationell lagstiftning eller andra internationella förutsättningar som är specifika för respektive näringssektor.

Tekniska nämnden önskar att utredning om ett tvådelat ersättningsystem till det civila lokalsamhället (bygden) och kommunen vid etablering av ny kraft (förslag nr 1) samt ett förslag om att utreda styrmedel som underlättar användning av spillvärme från exempelvis anläggningar som producerar vätgas eller biodrivmedel (förslag nr 2) prioriteras. Anledningen är att det i rådande energikris och omvärldsläge är av största vikt att de möjligheter till lokal energiproduktion och energiåtervinning som finns tillgängliga tas tillvara på för att säkerställa de energibehov som följer av klimatomställningen. Av samma anledning anser Tekniska nämnden att förslaget om att slopa elskattenedsättningen för datahallar (förslag nr 15), för att motivera energieffektiviseringar av datahallar, också bör prioriteras då datahallar är storkonsumenter av el och belastar den lokala elförsörjningen.

I rapporten föreslås att en utredning tillsätts för att öka energieffektiviseringen av det befintliga byggnadsbeståndet (förslag nr 14). Nämnden delar uppfattningen om att det behövs ytterligare incitament för att få till nödvändig omsorgsfull renovering och energieffektivisering av det befintliga beståndet och ser därför mycket positiv på förslaget.

När det gäller förslaget om att utreda CCU-teknikens (Carbon Capture and Utilisation) roll i energisystemets omställning med avseende på klimatnytta, försörjningstrygghet och konkurrenskraft (förslag nr 16) vill Tekniska nämnden bekräfta önskemålet samt stärka behovet av att en sådan utredning kommer på plats. Infångning och lagring av koldioxid via tekniker som Carbon Capture and Storage (CCS) och Carbon Capture and Utilisation (CCU) bedöms vara viktiga och avgörande möjliggörare för att även kommunerna ska kunna nå sina lokala klimatmål. Teknikerna är tillgängliga redan idag men det finns hinder som i dagsläget förhindrar implementeringen av tekniken.

Nämnden noterar att utredningen saknar analys av vilken roll förändrad markanvändning till följd av exploatering av mark har och endast ett förslag är kopplat till exploatering av mark. Tekniska nämnden vill därför poängtera att rekommendationen om att tillämpa de befintliga verktygen för att uppskatta utsläpp från markexploatering i tillståndsprocesser (rekommendation nr 46) bör uppgraderas till ett konkret förslag. Utifrån de underlag som hittills har tagits fram kan ett mer enhetligt verktyg utvecklas. Verktygen kan då bli ett viktigt planeringsunderlag både på kommunal och regional nivå.

Eftersom Malmö är en av de svenska städer som riskerar att påverkas kraftigast av stigande havsnivåer önskar Tekniska nämnden påtala att Sverige undertecknat Parisavtalet och åtagit sig att verka för att de mål som avtalet slår fast ska vara möjliga att nå. Med nuvarande åtgärder riskerar Sverige att misslyckas (*Naturvårdsverkets underlag till klimatredovisning enligt klimatlagen, mars 2022*) med sina åtaganden och mot bakgrund av detta menar Tekniska nämnden att det är orimligt att svenska staten inte engagerar sig i det faktum att det idag är den enskilde fastighetsägaren som ensam har ansvar för framtida åtgärder för att skydda sin fastighet mot havshöjningar. Konsekvenserna av detta blir således att enskilda fastighetsägare kan tvingas kompensera för statens misslyckande med att nå de mål som Parisavtalet deklarerar.

Båda nämnder har lyft att remisstiden varit alltför kort.

Stadskontorets bedömning

Promemorian är något svårläst då information upprepas i olika stycken vilket gör att det är svårt att få en helhetsbild över vad som prioriteras. Avdelningen Omvärld- och näringsliv på stadskontoret arbetar nära näringslivet i Malmö och har god insyn över de svårigheter näringslivet står inför. Dock ska sägas att näringslivet i många delar ligger långt framme i klimatomställningen och har ofta högre och snabbare takt för att nå målsättningen. Idag är en av de stora utmaningarna elförsörjningen och kostnaden för energin.

Jordbrukssektorn är en viktig industri i Skåne och i Malmö. Jordbrukssektorn har ofta svårt att attrahera investeringar på grund av lägre lönsamhet men också på grund av låg innovationsförmåga. Här krävs såväl utbildning som forskning. Livsmedel är en av sex tillväxtområden i Skånes innovationsstrategi där behovet finns att utveckla etiska hållbara livsmedel och förpackningar, utveckla växtbaserade produkter, hälsofrämjande mat och dryck, hitta nya distributionskanaler och använda livsmedel som upplevelse. Matsvinn är också ett problemområde där det behövs nya idéer för att minska svinnet som uppkommer i olika led.

Det som är viktigt för jordbrukssektorn kan översättas till andra sektorer/industrier, det vill säga behov av utbildning, kunnig arbetskraft och forskning så att innovationsförmågan höjs och

därmed högre möjlighet att locka investerare eller andra finansieringslösningar. Det gäller för från spelindustrin till textilindustrin.

Malmö stad som organisation har stor möjlighet att påverka och stödja klimatomställningen genom innovativa upphandlingar.

Stadskontoret föreslår kommunstyrelsen att godkänna förslag till yttrande.

Ansvariga

Micael Nord Näringslivsdirektör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör